

УДК 343.132:343.123.12

Антон Сердюк,*аспірант кафедри кримінального процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МІСЦЕ АУДІО-, ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ТА АУДІО-, ВІДЕОКОНТРОЛЮ МІСЦЯ У СИСТЕМІ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Стаття присвячена дослідженню проблеми класифікації негласних слідчих (розшукових) дій. У процесі дослідження проаналізовано дискусійні аспекти, розглянуто статті Кримінального процесуального кодексу України, наукові погляди та міркування; внесені авторські пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства.

Ключові слова: система негласних слідчих (розшукових) дій, аудіо-, відеоконтроль особи, аудіо-, відеоконтроль місця, класифікація, приватне життя, приватне спілкування.

Постановка проблеми. З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України, який набув чинності 19 листопада 2012 року, інститут слідчих дій зазнає певних змін. З'являється новий інститут «негласних слідчих (розшукових) дій» – фактичні дані отримані під час їх проведення мають однакову доказову силу з даними, отриманими під час проведення «слідчих (розшукових) дій». Виділення зазначеного нового процесуального інституту дало змогу законодавцю вирішити багаторічну проблему в слідчій практиці, а саме використання слідчим у повному обсязі можливостей оперативно-розшукової діяльності, а також використання фактичних даних, отриманих під час цієї діяльності, як доказів у кримінальному провадженні.

Саме чітка класифікація дає змогу відносити ту чи іншу негласну слідчу (розшукову) дію до певної групи, яка регламентується законодавством. Оскільки наявність визначених критеріїв, особливостей, елементів та завдань дає змогу зробити найбільш обґрунтований поділ негласних слідчих (розшукових) дій, пропонуємо розглянути класифікацію, закріплену законодавством, та пропозиції вчених.

Ступінь розробленості проблеми. Питаннями втручання у сфери приватного життя під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій займалися такі вчені: Л. І. Аркуша, О. А. Білічак, С. О. Гриненко, О. М. Дроздов, С. С. Кудінов, В. Мухін, А. В. Пазюк, К. І. Пономаренко, О. А. Шевчук, Р. М. Шехавцов, А. О. Штанько та ін. Водночас питанням класифікації негласних

слідчих (розшукових) дій у Кримінальному процесуальному кодексі присвячені роботи таких авторів, як: О. П. Бабіков, М. В. Багрій, Б. І. Бараненко, О. В. Бочковий, К. А. Гусева, С. В. Єськов, І. М. Козьяков, В. А. Колеснік, В. В. Луцик, М. А. Погорельський, Є. Д. Скуліш, В. М. Тертишник, В. Г. Уваров та ін.

Метою дослідження є визначення та аналіз місця аудіо-, відеоконтролю особи та аудіо-, відеоконтролю місця у системі негласних слідчих (розшукових) дій.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі чинний Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 року регламентує провадження негласних слідчих (розшукових) дій главою 21, яка складається з трьох параграфів та передбачає 12 їх видів (перший параграф закріплює загальні правила проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а вже другий та третій безпосередньо стосуються окремих їх видів та особливостей процедури проведення). Усі негласні слідчі (розшукові) дії законодавцем розділено на дві групи:

До першої групи належать негласні (слідчі) розшукові дії, які пов'язані з втручанням у приватне спілкування і регламентуються параграфом 2 КПК, а саме: 1) аудіо-, відеоконтроль особи; 2) арешт, огляд і виїмка кореспонденції; 3) зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; 4) зняття інформації з електронних інформаційних систем.

До другої групи належать усі інші види негласних слідчих (розшукових) дій, які за-

кріплені параграфом 3 КПК і провадяться відносно кримінальних проваджень щодо тяжких та особливо тяжких злочинів (у деяких випадках також потребують ухвали слідчого судді): 1) обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; 2) установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу; 3) спостереження за особою, річчю або місцем; 4) моніторинг банківських рахунків; 5) аудіо-, відеоконтроль місця; 6) контроль за вчиненням злочину; 7) виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; 8) негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Виділення перших чотирьох негласних слідчих (розшукових) дій серед інших у кодексі зроблено не випадково, оскільки всі ці слідчі дії пов'язані з втручанням у приватне спілкування особи (у будь-якій формі та у будь-який спосіб) та мають бути дозволені слідчим суддею. А таємниця приватного спілкування, як частина приватного життя, визнана та гарантована міжнародним законодавством, яке регулює суспільні відносини у галузі прав людини, як невід'ємна складова будь-якого сучасного правового, демократичного суспільства, а також передбачена національним законодавством багатьох країн, у тому числі і України, а саме основним законом – Конституцією – та Кримінальним процесуальним кодексом.

До основних міжнародно-правових актів належать: 1) *Загальна декларація прав людини*, в якій ст. 12 закріплює таке: ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність житла, тайну його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань [1]; 2) *Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод*, де ст. 8 передбачає: кожен має право на повагу до свого приватного та сімейного життя, до свого житла і кореспонденції. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятків випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб [2]; 3) *Резолюція Консультативної асамблеї Ради Європи від 21 січня 1970 року № 428 «Стосовно Декларації про засоби масової інформації та права людини»* визначає право на повагу до особистого життя,

головним чином, як право на власний розсуд керуватися своїм життям за мінімального стороннього впливу (в тому числі не втручання у приватне життя шляхом прослуховування приватних бесід у будь-якій формі) [3, с. 93]; 4) *а також судової практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) стосовно проваджень, пов'язаних із поновленням порушених прав осіб, які відбулися шляхом втручання у приватне життя, визначає, що складовою цього права є можливість вільної комунікації особи, яка проявляється в безпеці та приватності листування (в тому числі за допомогою будь-яких технічних пристроїв), розмов та телефонних перемовин* [4, с. 362].

З наведеного вище можемо дійти висновку, що створення яких-небудь обмежень або критеріїв щодо категорії приватності суспільних відносин не можливе, оскільки особа сама, на свій розсуд, визначає межі своєї приватності і виконує усвідомлені дії щодо оприлюднення такої інформації.

Тема нашого дослідження обумовлена двома окремими негласними слідчими (розшуковими) діями: аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260 КПК) та аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК), які, як на наш погляд, дуже схожі за своєю суттю, але законодавцем віднесені до різних груп. У зв'язку із цим постає потреба у дослідженні відмінностей зазначених негласних слідчих (розшукових) дій задля розуміння перспектив подальшого їх розвитку. З метою виконання поставленого завдання необхідно обрати спосіб дослідження відмінностей зазначених дій.

Так, С. В. Єськов [5] пропонує розглядати будь-які слідчі дії як певну систему, яка складається з окремих взаємозалежних елементів, оскільки кожен елемент цієї системи окремо та в цілому характеризує і розкриває сутність цілого явища.

Такі висновки вчений робить на основі праць Л. Д. Самігіна та Н. П. Яблокова, які також розглядають структурність діяльності і наголошують: «Кожен вид людської діяльності (практичної або теоретичної), поза всяким сумнівом, є системою, оскільки являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів, що мають такі системні властивості, які притаманні лише цілому, яких немає в окремих елементах» [6, с. 19]. Пояснюючи це положення на прикладі структури криміналістичної діяльності з розслідування злочинів, автори характеризують такі компоненти, як суб'єкт, об'єкт, мета й завдання, слідчі дії у сукупності з методами, прийомами, способами та засобами їх провадження, обстановка й результат [6, с. 32].

М. А. Погорельський також розглядає слідчі дії як систему взаємозалежних елементів у

кримінальному процесі і виділяє такі: об'єкт, мету й завдання дії, суб'єкт і результат [7, с. 95].

Ми підтримуємо погляди вищезазначених учених і проаналізуємо відмінності аудіо-, відеоконтролю особи та аудіо-, відеоконтролю місця за допомогою співвідношення обов'язкових елементів, таких як: 1) мета й завдання; 2) суб'єкт; 3) об'єкт; 4) внутрішній зміст дії; 5) результат.

Виходячи з положень ст. 260 КПК України «Аудіо-, відеоконтроль особи», його основною метою є прихована фіксація звуків, рухів, дій особи, пов'язаних з її діяльністю або місцем перебування (Кримінальний процесуальний закон не містить визначення місць, у яких може виконуватися зазначена дія. Нами може бути зроблено припущення, що це взагалі будь-яке місце: хоч приватне володіння особи, чи громадське місце, чи будь-яка інша ділянка простору, в якій повинна з'явитися певна особа).

Завданням цієї дії є виявлення фактичних даних (доказів), які містять ознаки підготування або вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Об'єктом цієї дії є певні приватні розмови особи, інші звуки, рухи, поведінка, вчинки, зміст котрих мають значення для розслідування певного кримінального провадження.

Суб'єктів, які задіяні в прийнятті рішень про проведення негласних слідчих (розшукових) дій і в подальшому їх виконанні, умовно можна поділити на:

ініціаторів проведення – рішення про провадження аудіо-, відеоконтролю особи ухвалює слідчий або прокурор (відповідно до ст. 246, 248, 249 КПК);

виконуючих функцію контролю – дозвіл на проведення цієї дії надається ухвалою слідчого судді, як суб'єкта наділеного конституційним правом вирішувати питання втручання у приватне життя. У разі ініціювання проведення слідчим потребує погодження прокурором з метою виконання процесуального керівництва досудовим розслідуванням, передбаченого Законом України «Про прокуратуру»;

виконавців – кримінальним процесуальним законодавством передбачено можливість виконання самим слідчим або спеціальними оперативними співробітниками.

Внутрішній зміст зазначеної дії полягає у застосуванні спеціальних оперативно-технічних засобів з метою фіксації і обробки розмов, інших звуків, рухів і дій особи, пов'язаних з її діяльністю або місцем перебування.

Результатом є закріплені у формі протоколу про проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дії фактичні дані, які

мають значення для кримінального провадження і відображають зміст розмов, інших звуків, рухів, дій, отримані в результаті використання спеціальних технічних засобів, а також отримання аутентичних даних у вигляді аудіо- чи відеозапису, за допомогою якого можливо встановити наявність або відсутність обставин, які мають значення для кримінального провадження і підлягають подальшому доказуванню у суді.

Відповідно до ст. 270 КПК України «Аудіо-, відеоконтроль місця» його основною метою є прихована фіксація розмов, інших звуків, поведінки, дій особи всередині публічно доступних місць (тобто в тих місцях, де перебування не потребує додаткового дозволу, наприклад таких, як вулиці, площі, зупинки громадського транспорту, вокзали, кафе, магазини тощо), без попередньої згоди володарів таких місць або присутніх осіб у таких місцях.

Завданням цієї дії є виявлення фактичних даних (доказів), які містять ознаки підготування або вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Об'єктом аудіо-, відеоконтролю місця є розмови, інші звуки, рухи, дії певної особи, зміст котрих має значення для певного кримінального провадження.

Суб'єктів також, як і в попередньому випадку, умовно можна поділити на:

1) ініціаторів проведення – рішення про провадження аудіо-, відеоконтролю особи ухвалює слідчий або прокурор (відповідно до ст. 246, 248, 249 КПК);

2) виконуючих функцію контролю – дозвіл на проведення цієї дії надається ухвалою слідчого судді, як суб'єкта, наділеного конституційним правом вирішувати питання втручання у приватне життя. У випадках ініціювання проведення слідчим потребує погодження прокурором, з метою виконання процесуального керівництва досудовим розслідуванням, передбаченого Законом України «Про прокуратуру»;

виконавців – кримінальним процесуальним законодавством передбачено можливість виконання зазначеної дії самим слідчим або спеціальними оперативними співробітниками.

Внутрішній зміст зазначеної дії полягає у застосуванні спеціальних оперативно-технічних засобів з метою фіксації і обробки розмов, інших звуків, рухів і дій особи, пов'язаних з місцем перебування.

Результатом є закріплені у формі протоколу про проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дії фактичні дані, які мають значення для кримінального провадження і відображають зміст розмов, інших

звуків, рухів, дій, отримані в результаті використання спеціальних технічних засобів, а також отримання аутентичних даних у вигляді аудіо- чи відеозапису, за допомогою якого можливо встановити наявність або відсутність обставин, які мають значення для кримінального провадження і підлягають подальшому доказуванню в суді.

З проведеного порівняння можемо зробити висновок, що в цілому обов'язкові елементи наведених негласних слідчих (розшукових) дій збігаються (мета й завдання, об'єкт, суб'єкт, внутрішній зміст та результат), але все ж таки є певні розбіжності.

По-перше, є несуттєва різниця в меті провадження цих дій. А саме положення ст. 270 КПК дублює положення ст. 260 КПК, оскільки аудіо-, відеоконтроль особи має більш універсальний характер. Він не містить обмежень у місці провадження, як аудіо-, відеоконтроль місця.

По-друге, незважаючи на специфічну назву «Аудіо-, відеоконтроль місця», об'єктом слідчої дії все одно є певні розмови, інші звуки, рухи, дії, поведінка «певної особи у конкретному місці», а не специфічні прояви існування певного місця (оскільки місце – частина природного середовища, неживе і, звісно, не має самостійної динаміки розвитку, як це спостерігається у живої істоти).

По-третє, стосовно суб'єктного складу негласних слідчих дій вони повністю збігаються. Ми цілком згодні з позицією законодавця щодо класифікації негласних слідчих (розшукових) дій на ті, що пов'язані з втручанням у приватне спілкування (до яких явно, чітко, зрозуміло належить аудіо-, відеоконтроль особи), і на інші (до яких належить аудіо-, відеоконтроль місця)... Але навіщо тоді законодавець до суб'єктів ст. 270 відносить слідчого суддю? Напевно, щоб не порушувати конституційне право особи на таємницю спілкування і невтручання у приватне спілкування.

У теорії кримінального процесу є пропозиції внесення змін до системи побудови негласних слідчих (розшукових) дій шляхом об'єднання декількох в один або розмежування одного на два за умови чіткої фіксації різниці елементів слідчої дії. Так, наприклад В. М. Тертишник ще за часів функціонування Кримінально-процесуального кодексу 1960 року пропонував доповнити систему новою слідчою дією – «безпосереднє спостереження та технічне документування...» [8, с. 115].

Пізніше, вже з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України 2012 року, В. Г. Уваров розвинув ці ідеї, обробив і доповнив новими положеннями з урахуванням досвіду побудови системи слід-

чих дій європейськими країнами і в результаті запропонував внесення нової негласної слідчої дії – «безпосереднє спостереження та технічне документування юридично важливих фактів...» [9, с. 147], але зі змісту наукової праці не зрозуміло залишилися позиція вченого, яким саме чином: закріпленням ще однієї слідчої дії чи об'єднанням вже існуючих (оскільки у статті ведеться порівняння положення ст. 260, 269 та 270 КПК України). Вчений навіть пропонує чіткий зміст запропонованої статті.

Ми певною мірою поділяємо позицію вичезгаданого вченого і з урахуванням власних висновків порівняння обов'язкових елементів негласних слідчих дій можемо запропонувати поєднання статей 260 КПК України «Аудіо-, відеоконтроль особи» та 270 КПК України «Аудіо-, відеоконтроль місця» в одну шляхом виключення із системи негласних слідчих дій аудіо-, відеоконтроля місця, оскільки положення цієї статті повністю збігається з положенням аудіо-, відеоконтролю особи, з метою усунення дублювання однорідних положень кримінальних процесуальних норм.

Водночас ми не згодні з позицією об'єднання положень ст. 260, 269 та 270 КПК України, оскільки це може призвести, як на наш погляд, до неоднозначного трактування положень правозастосовниками і, як наслідок, виникнення конфліктної практики. Більш вдалим є закріплення можливості застосування аудіо-, відеоконтролю особи за допомогою технічних засобів контролю у будь-якому місці (чи то приватне помешкання, або інше володіння особи, чи публічно доступне місце, чи будь-яке інше місце) опосередкованим суб'єктом спостереження (тобто на певній відстані за допомогою технічних засобів) та безпосереднього спостереження за особою, річчю або місцем, передбаченого ст. 269 КПК України.

На підставі викладеного матеріалу постає очевидне питання: якими правилами керувався законодавець, коли проводили зазначений поділ на дві групи. Адже, як на наш погляд, умови класифікації не були виконані, й усі види негласних слідчих (розшукових) дій не мають єдиного системного підходу і сформовані хаотично, а інколи і суперечать загальним положенням про негласні слідчі (розшукові) дії, які містяться у параграфі першому глави 21 КПК.

Так, І. М. Козьяков наголошує на тому, що у науковій літературі під «класифікацією» розуміють процес (або вже готовий продукт) розподілу досліджуваного явища на певні однорідні групи, класи, види залежно від характерних ознак [10, с. 85]. Тобто ло-

гічним було б під час формування груп негласних слідчих (розшукових) дій обрати уніфіковану ознаку і дотримуватися однієї позиції.

Якщо перша група пов'язана з втручанням у приватне спілкування, то друга група повинна була бути однозначно не пов'язаною з втручанням у приватне спілкування, і проведений нами порівняльний аналіз ст. 260 та 270 КПК України підтверджує нашу позицію. Якщо більш детально проаналізувати деякі інші види НС(Р)Д, то також можна дійти висновку, що в деяких випадках оперативні підрозділи, органи досудового слідства та слідчий суддя будуть втручатися у приватне спілкування.

Або ж навпаки, якщо в ч. 2 ст. 246 КПК законодавець окремо наголошує на необхідності погодження проведення зі слідчим суддею НС(Р)Д першої групи, то НС(Р)Д другої групи не потребували б такого погодження.

Навіть поділ НС(Р)Д залежності від ступеня тяжкості скоєного правопорушення, в якому допустимо їх застосування викликає певні суперечки у наукових колах, хоча і є, мабуть, самим визначеним у КПК. Оскільки знов ж таки ч. 2 ст. 246 передбачає, що НС(Р)Д закріплені ст. 260, 261, 262, 263, 264 (в частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 267, 269, 270, 271, 272, 274 КПК проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів. Тобто, в цей перелік не включено лише один вид – установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК).

Але Є.Д. Скуліш [11 с. 18] відстоює таку позицію, що незалежно від ступеня тяжкості скоєного правопорушення, допустимо проведення ще одного виду НС(Р)Д, а саме виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК).

О. П. Бабіков його аргументовано виправляє і зазначає, що за Кримінальним кодексом України вчинення злочину у складі організованої групи чи злочинної організації є кваліфікуючою ознакою злочинів, які належать до категорії особливо тяжких (ч. 5 ст. 185 КК України – крадіжка; ч. 5 ст. 186, ч. 4 ст. 187 КК України – розбій; ч. 4 ст. 189 КК України – вимагання тощо) [12 с. 53].

М.А. Погорецький [13 с. 61] справедливо наголошує на тому, що передбачена НС(Р)Д ст. 264 КПК зняття інформації з електронних інформаційних систем, у випадках передбачених ч. 2 не підпадає під вимоги, передбачені ч. 2 ст. 246 КПК, а значить допустимо проводити відносно будь-якого злочину.

Можна зробити допущення, що такий поділ пов'язаний якимось зі складністю проведення або задіянням великої кількості кадрового складу, чи великого матеріального, технічного навантаження, але також ні. Як на наш суб'єктивний погляд, НС(Р)Д другої групи аж ніяк не складніше проводити, ніж НС(Р)Д першої групи, оскільки процедура проведення, суб'єктний склад, матеріально-технічні засоби та інше..., однакове для всіх і містяться у одних нормативно-правових актах.

У спеціальній літературі більшість науковців, наприклад такі як: Л.І. Аркуша [14 с. 143]; О.П. Бабіков [14 с. 142]; Б.І. Бараненко, О.В. Бочковий, К.А. Гусева; В.А. Колеснік [15 с. 134] розглядають питання класифікації НС(Р)Д з урахуванням такої кваліфікуючої ознаки, як залежність від суб'єкта ініціювання проведення НС(Р)Д або, іншими словами, в залежності від суб'єкта, який приймає рішення про проведення і поділяють всі НСРД на такі групи:

Які проводяться за погодженням слідчого судді на основі клопотання прокурора, або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором: аудіо-, відеоконтроль особи ст. 260 КПК; накладення арешту на кореспонденцію ст. 261 КПК; огляд і виїмка кореспонденції ст. 262 КПК; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж ст. 263 КПК; зняття інформації з електронних інформаційних систем ст. 264 КПК; обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи ст. 267 КПК; установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу ст. 268 КПК; аудіо-, відеоконтроль місця ст. 270 КПК; контроль за вчиненням злочину (у випадках передбачених ч. 8) ст. 271 КПК; негласного отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження ст. 274 КПК.

Які проводяться на основі постанови прокурора або слідчого, погодженого з прокурором у виняткових випадках пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII, (статті 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини КК України (ч. 1 ст. 250 КПК України). У цих випадках допустимо проводити будь-яку НС(Р)Д, але прокурор зобов'язаний невідкладно після початку відповідної дії звернутися з клопотанням про дозвіл до слідчого судді, і у разі відмови прокурор повинен негайно припинити проведення відповідної дії, а отримана інформація підлягає обов'язковому знищенню.

Які проводяться на основі постанови прокурора або слідчого – передбачений випадок ч. 2 ст. 264 КПК щодо зняття інформації з

електронних інформаційних систем, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту.

Які проводяться на основі постанови прокурора або слідчого за погодженням з керівником органу досудового слідства – ст. 272 КПК щодо виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Які проводяться виключно на підставі постанови прокурора – ст. 271 КПК щодо контролю за вчиненням злочину (окрім випадків передбачених ч. 8 зазначеної статті).

Які проводяться на підставі рішення керівника органу досудового розслідування – ст. 273 КПК щодо виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних НС(Р)Д.

Які проводяться на підставі рішення слідчого – ст. 266 КПК щодо дослідження інформації, отриманої при застосування технічних засобів.

Досить цікавим є той факт, що законодавець у главі 20 КПК слідчі (розшукові) дії взагалі не проводить ніякого поділу на певні види. У статті 223 КПК містяться загальні вимоги щодо проведення слідчих (розшукових) дій, а вже далі у кожній окремій нормі регламентуються загальні вимоги щодо проведення кожного виду слідчих дій.

Висновки. Враховуючи різні позиції щодо класифікації НС(Р)Д у Кримінальному процесуальному кодексі і наукових колах, можемо зробити наступні висновки: доцільніше було б закріпити у главі 21 КПК не три параграфи, а два, де у першому параграфі «Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії чітко визначити поняття НС(Р)Д; коло суб'єктів, які ініціюють проведення, узгоджують проведення, виконують проведення та аналізують результати проведення; загальні вимоги щодо форми процесуальних документів, процедури подачі та розгляду, строків розгляду та проведення; вимоги щодо фіксації отриманих результатів отриманих внаслідок їх проведення, збереження, аналізу отриманих результатів, знищення таких результатів, напрямків використання отриманих результатів; умови та порядок засекречення отриманих результатів; і найголовніше кримінальну процесуальну відповідальність посадових осіб за проведення НС(Р)Д з порушенням вимог КПК. В другому параграфі закріпити вичерпний і чіткий перелік всіх можливих НС(Р)Д.

Відносно досліджених нами НС(Р)Д: аудіо-, відеоконтроль особи та аудіо-, відеоконтроль місця, можна дійти до наступних висновків, що було б доцільніше, або віднести їх

до однієї групи, тому що в цілому обов'язкові елементи (мета й завдання, об'єкт, суб'єкт, внутрішній зміст та результат) розглянутих нами НС(Р)Д збігаються, або ж поєднати їх в одне НС(Р)Д, оскільки об'єктом слідчої дії все одно є певні розмови, інші звуки, рухи, дії, поведінка «певної особи у конкретному місці», а не специфічні прояви існування певного місця.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Мухін В., Штанько А. Державне втручання у приватне спілкування: процесуальні аспекти / В. Мухін, А. Штанько // Вісник Національної академії прокуратури України – 2014. №1 (34). – С. 93 (С. 90-97)
4. Шевчук С. Судовий захист прав людини: практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук. – [2-е вид., випр., доп.]. – К.: Реферат, 2007. – С. 362 (848 с.)
5. Єськов С.В. Аудіо-, відеоконтроль особи як різновид втручання у приватне спілкування: системно-структурний аналіз. [Електронний ресурс]. – Режим доступу к документу: <http://www.corp-lguvd.lg.ua/d130110.html>
6. Криміналістика. Учебник для вузов. Отв. Ред. проф. Н.П. Яблоков. – М.: Издательство БЕК, 1995. – С. 19, 29-32 (708 с.)
7. Погорєцький М.А. Об'єкт оперативно-розшукової діяльності // Методологічні проблеми теорії та практики оперативно-розшукової діяльності в сучасних умовах: Вісник Луганської академії МВС ім. 10-ти річчя незалежності України. Спец. Вип. № 3. Ч. 1. – Луганськ: РВВ ЛАВС, 2004 – С. 95 (С. 95-99).
8. Тертышник В.М. Непосредственное обнаружение и техническое документирование преступного деяния (концептуальная модель процессуального института и нового следственного действия) / В.М. Тертышник // Право и политика. – 2004. – № 5. – С. 113-118. (С. 113-118).
9. Уваров В.Г. Аудио-, видеоконтроль как новое следственное действие, предусмотренное новым КПК Украины. / В.Г. Уваров // Право і суспільство. – 2013. – № 1. – С. 147 (С. 144-148).
10. Козьяков І.М. Теоретичні основи класифікації негласних слідчих (розшукових) дій / І.М. Козьяков // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2014. – № 1 (34). – С. 85. (С. 85-89)
11. Скуліш Є.Д. Негласні слідчі (розшукові) дії за кримінальним-процесуальним законодавством України / Є.Д. Скуліш // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 2. – С. 18 (С. 15-23)
12. Бабіков О.П. Негласні слідчі дії: проблеми правового регулювання / О.П. Бабіков // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 3. – С. 53 (С. 52-62)
13. Погорєцький М.А. Впровадження інституту негласних (розшукових) слідчих дій в правозастосовну практику / М.А. Погорєцький // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2012. – № 2 (28). – С. 61 (С. 56-63)

14. Аркуша Л.І. Поняття, система та підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій / Л.І. Аркуша // Південноукраїнський правничий часопис: Організаційно-правові аспекти досудового слідства. – 2013. – № 3. – С. 141-143.

15. Колесник В.А. Суб'єкти здійснення та класифікація негласних слідчих (розшукових) дій / В.А. Колесник // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 129-134.

Статья посвящена исследованию проблемы классификации негласных следственных (розыскных) действий. В процессе исследования были проанализированы дискуссионные аспекты, рассмотрены статьи Уголовного процессуального кодекса Украины, научные взгляды и рассуждения, и внесены авторские предложения по совершенствованию действующего законодательства.

Ключевые слова: система негласных следственных (розыскных) действий, аудио-, видеоконтроль лица, аудио-, видеоконтроль места, классификация, частная жизнь, частное общение.

Article deals with investigation the problem of classification of covert investigative (detective) action. In research process analyzed debatable aspects are considered articles of the Criminal Code of Ukraine, scientific views and opinions and made the author proposals to improve the current legislation.

Key words: system of covert investigative (detective) action, audio, video monitoring of the person, audio, video monitoring places, classification, privacy, private communication.

